

Pol Mon Galeisiya Wumb Połpu Kindim

Galeisiya Wumb Mulnjung Konu Pol Mon Endi Połpu Kindim

1 ¹Na Pol, Gos nge ek se andił wu. Wumb endi na to tonu kindangin kin, onenj mon. Nga wumb endi, na Gos nge ek ei se andił ni kin, kindnenjing mon. Ba Jiisas Krai kin, Arim Gos eim Jiisas Krai tukpu ełe tor sipi kin, er konj kindim. Ei eim na kongun ełe enjii nipi kin, kindang pup end. ²Na Pol ni, engnan noł kin ouni ya mołpun kin, sin pipe ei połpun, enim Galeisiya konu ełe, Gos nge tiłap ełe wumb mulnjung konu ełe kindinmin.

³Sinim nge Erinjpin Gos ni, Jiisas Krai Owundu eim, enim kin noman ka ngopu, noman emin ngang kin, mułngii.

⁴Jiisas Krai eim Arim Gos nge noman ełe ekii sipi kin, kongun erim. Erpi kin, eim nge noman konj ei, si kindpi kin, sinim nge oł kis ei, kil ngopu si kindim. Si kindpi kin, eim ya mani mei ełe, oł kis sinim kin pinermba ni, si kindim. ⁵Yi mił peng, piipin kin, sinim eim embe kunum kunum ambił tonu kind mułmun ei, keimi pimba.

Gos Ek Ka Endeim Mendpił Pałim

⁶Enim enmin oł ei, na piip kin, mund mong end. Yi nge, Krai nge noman ka ngopu kin, Gos enim sipi, nga orung sim. Pe sikir enim eim ek ka buł ngok, si kindik kin, ek ka kanim endi eipi ei piik kin, ekii sinmin. ⁷Ba ek ka eipi endi pinalim mon. Wumb kombur enim nge noman ełe to eipi eipi kindik kin, ek kanim kanim nik enmin. Nga Krai nge ek ka wii ei nik eim eipi eipi kindmin nik enmin. ⁸Ba sin sinim ek ka yi mił pałim ei, ni tor kindpin ermin ei min, tonu epin nge enjel endi opu ek ka nimba ei, sin ok Gos nge ka ei, enim kin ni tor kindpin mił kapli, pinerim kin, wu ei eim am ba. ⁹Kumb ok, sin ek ni poru nipin kin ek ei nge, yi mił pe, na nga nip enim ngond. Pe wu endi enim kin ek ka nipi, enim ngumba ei nipi ngang kin, sin Gos ek ka ok enim kin ngunjpun mił ei, endi pinarpi nim kin, wu ei eim am ba ku.

¹⁰Yi erang kin, na pe nind ek ei, enim wumb na kin noman ka piik, ngungii min; Gos na kin noman ka piipi ngumba min; nga na wumb noman eŕe kom tunj min; na wumb nga kom tunj pim kin, kapŕi na Kraiss nge kongun wu mulermbii mon.

Gos Eim Pol To Tonu Kindang Kin, Eim Nge Kongun Wu Moŕum

¹¹Engnan noŕ, na enim ek kun kanip nip ngond ek ka ei, na enim ok kanip ninj miŕ ek ei, wu endi nge ek ka ei mon. ¹²Na wumb endi kin ek ka ei sinenj mon. Nga wumb endi na andan topu ngunerim mon mendpiŕ; ba Jiisas Kraiss eim koi erpi pim ek ka ei, na andan topu ngum.

¹³Na kumb ok erir oŕ ei, enim piinmin; kunum ei, Jura wumb eŕmin oŕ ei, ekii sip enj ei, enim pii poru ninjing. Na Gos nge tiŕap wumb ei, oŕ embin tui erip ngoŕ. Ngop kin, na noman eŕe, nga top kis er poru niŕ ku. ¹⁴Ei nam nge wu su ende ombu men tok eŕmin oŕ ei, to mani kindiŕ; na nge wumb tiŕap ende ei si kindip kin, Jura wumb eŕmin oŕ ei, ekii siŕ. Nam nge kupnan noŕ men tok eŕmin oŕ ei minj, dinga pup ekii sip puŕ.

¹⁵⁻¹⁶Ba kumb ok, na nam minan mingnerim kunum ei, Gos na to tonu kindpi mundrum. Ei nga, Gos nge noman ka na kin ngopu kin, na wii topu, sipi orung sim. Yi miŕ peng kin, eim ka piipi kin, eim nge kingam ei, na andan tum. Tang, na piip kin, wumb tiŕap eipi ei, ek ka ei, nip ngumbii nge ngum. Eim na andan tum kunum ei, na wumb endi na nipe epi miŕ endi ermbii ei, kii sip yi enenj mon. ¹⁷Na Jerusalem konu owundu eŕe, ok puneramb kin, wu kopur na nge ek se endngii wu kombur, ok mulnjung ei, kii sip punenj mon; ba na Areipiya mei konu owundu eŕe, ok punj. Nga orung op kin, Damaskas konu eŕe orung onj. ¹⁸Ekii se kung ngii tekliki o pang kin, Jerusalem konu eŕe tonu pup, wu endi embe Piisa eim muŕum konu eŕe ek tang muŕambiŕ. Muŕambiŕ kin, kongun taŕ nga angii mong endeim o pum. ¹⁹Ba na Gos nge ek se andiŕmin wu nga endi kinenj; ba Jeims ei eim Jiisas Owundu nge angim moŕum. Moŕum ei, Jeims kin Piisa taŕ mendpiŕ na kenj.

²⁰Ek ei na akip poŕup kin, enim ngond ei keimi! Gos eim na kanpi moŕum. Na enim kin ek kend top ngunand mon.

²¹⁻²²Ekii se nga na pup, Siriya konu eŕe pup kin, nga Silisiya konu eŕe tonu punj. Ba Juriya mei konu eŕe Gos nge tiŕap wumb eŕe, Kraiss kin tuk ok moŕmun. Wumb na Pol nge kumb ningii eŕe kan kun enenj. ²³Ba en enim ek yi miŕ mendpiŕ piŕmin. “Kumb ok wu ei, eim sinim pii gii wumb oŕ embin tui ngum. Ba pe eim pii gii nipi kin, er endrim ek ei, akip Gos nge ek ka ei ni tor kindim pii gii ei, ok to kis er endim ek ei nim.” ²⁴Yi miŕ erang, Gos na kin erim miŕ ei, na enj wumb piinmin. Yi erang kin, Gos eim embe ambiŕ tonu kindinmin.

Gos Nge Ek Ka Se Andiŕmin Wumb Ei Ok, Pol Kin Noman Ende Kindnjing.

2 ¹Na kung ngii engki nga kapii kapŕi moŕ kindip, na Banapas kin Jerusalem konu eŕe nga siŕ tonu biŕ ni punjpuŕ. Pe na Taisiss sini, kin

sin ouni punjpun. ²Gos eim na andan tang, “Pui!” neng, na punj. Nga eim nge ek ka ei na nip wumb tiŕap eipi ngumbii nge punj. Gos eim na andŕam eŕe andan topu ngum ei, na wumb peng pepi noman pim. Wumb ombu kin ek nip andan top ngunj ei, na nam yi ni piinj. Mon pim kin, nam kongun tiŕap eipi wumb kin, pe end ei kin, nga ok enj kongun ei, wii miŕ ba ni piind. ³Ba Taisis eim na kin ouni moŕum wu ei, Griik wu moŕum. Kunum ei, sin kulou tunjpun ei, Taisis ngenj kopisngii ek dinga ei, wumb ninenjing mon. ⁴Ba nimbiŕ erang enginjpin noŕ miŕ, ek kend wumb kombur, koi erik kin, tuk oŕmun ku. Ok Jiisas Kraiss nge oŕ, sinim wii moŕmun ngum oŕ ei, waning kan singii nge onjung. Jiisas Kraiss eim, sinim nge lo ek ei, kan ngopu ambiŕ gii ni muŕum ei, tor sipi kindang kin, sinim wii moŕmun. Wumb ombu nga, sinim Kraiss kin wii moŕmun ei, nga kan ngungii nge enmin.

⁵Ba kunum olt mon, sin Taisis eim ngenj kopsik erngii andŕam eŕe, aki topun ni ngonenjpin mon. Nga sin en enim ek ei, endi ekii sinenjpin mon ku. Yi miŕ erang, sin yi piinmin, Jiisas nge ek ka ei, dinga pepi moŕpu kin, enim kin kunum kunum pepi muŕmba. ⁶Wu kombur en enim, wu num moŕmun wumb ni piinjing wumb ei, en enim nipe embe paŕim wumb ei, na kin epi wii miŕ paŕim ni piind. Gos eim wumb num embe paŕim wumb ei, ni kinaŕim mon. Wumb pei ende miŕ moŕmun ni kaninim. Wumb ei embe paŕim wumb ombu, ek nga nik kin, na paki tok, ek nga nik ngonawmin mon. ⁷Ei mon mendpiŕ! Ba en enim piik poru ninmin. Pe Gos na kindang pup kin, wumb tiŕap eipi kin, Gos eim ek ka ei nip kin, ngumbii nge kindang, na onj. Yi miŕ ku, Gos Piisa kindang kin, Jura wumb kin ek ka nimba nge pum. ⁸Yi miŕ ku, Gos eim Piisa dinga ngang pupu kin, Jura wumb kin ek ka se andiŕmin wu miŕ, kongun erpi muŕmba nipi kindim. Nga na Gos eim yi ku, na dinga ngang kin, wumb tiŕap eipi kin, ek ka se andiŕmin wu miŕ, kongun ermbii nipi kindim. ⁹Yi ku, Jeims ni, Piisa ni, Jon en enim Gos nge tiŕap wumb kin wu num, paki dinga miŕ wumb, yi ni piinjing. Piik kin, en enim pii poru nik enjing ei, Gos eim na kin noman ka ngopu kin, eim na kongun ermbii nge ngum. Yi miŕ peng kin, en enim Banapas kin, na teŕ angii sinjing ei, enginjpin noŕ mendpiŕ miŕ, angii sinjing. Sin noman ende kind piipin kin, ek yi ninjpin. Siŕ, Pol Banapas teŕ, kapli wumb tiŕap eipi kin, pu moŕpuŕ kin, kongun ermbii ei, Gos ek ka ni tor kindmbii. Nga en enim yi miŕ ku, Jura wumb kin puk, Gos ek ka ni tor kindik erngii ku. ¹⁰Wu num ombu en enim, ek endeim mendpiŕ siŕ kin yi ninjing. Eŕip wumb epi sinerang moŕmun wumb ei kin, kaimb singii oŕ ei nge, na noman ngunj. Yi miŕ erang, na kongun dinga yi nge ermbii.

Piisa Oŕ Kis Eŕim Miŕ Er Pol Piipi Ni Tor Kindim

¹¹Pe Piisa Andiok konu eŕe om kunum ei, na Pol eim kun kanip kin, ek to kindinj. Nimbiŕ erang Piisa eim mong sim. ¹²Mong seng kin, Jeims

eim nge wumb kombur kin sipi, tu wunerim kunum ei, Piisa eim wumb tɪlap eipi kin kuni ende noʔum. Ba pe, Jeims wumb tɪlap tor wangin kin, Piisa eim mund mong erpi kin, nga eim wumb tɪlap eipi kin mulerim, mon. Nimbiʔ erang eim tungu erpi kin, Gos nge tɪlap wumb ngenj kopsik eʔmin oʔ ei nge, wumb tɪlap eipi wumb ei kin, dinga kindik, ernгии enjing. ¹³Nga eipi Jura wumb Piisa kin, en enim oʔ kend tok, yi eʔmin ku. Erik kin, nga ekii se Banapas si pangin kin, oʔ kis ombu erangin kin, Banapas eim ekii sipi erim ku. ¹⁴Ba na kenj ni, wumb en enim andʔam kun endnarik kin, Gos nge ek keimi ei, ekii sinenjing ku. Pe Piisa wumb mulnjung konu eʔe, kanip yi nind. “Piisa nim Jura wu; ba wumb tɪlap eipi eʔmin oʔ ei, nim ekii se en. Ei nim Jura wu miʔ mulaʔin mon! Pe nim nimbiʔ erang, wumb tɪlap eipi ei, Jura wumb eʔmin oʔ miʔ ei, erei nin?”

Wumb Endi Eim Jiisas Kin Pii Gii Nimba Ei Wu Kun Ka Mendpiʔ Muʔmba

¹⁵Keimi, sinim Jura wumb menjpin mengim tonu onjpin miʔ moʔmun. Sinim wumb yi miʔ moʔmun wumb tɪlap eipi oʔ kis eʔmin wumb ei, yi miʔ sinim mon. ¹⁶Ba sinim piinmin; Gos eim sinim lo ek ei, ekii sinmin ei nge, oʔ kun ka miʔ wumb kinanim mon! Nga lo ek ekii sinmin ei, Gos eim wumb ei, wumb kun pa ninanim mon. Ba wumb endi eim Krai Jiisas kin pii gii nimba ei, Gos eim wumb ei kin, kun ka pa yi nimba. Pe sinim Krai Jiisas kin pii gii ni poru ninjpin ei nge, Gos sinim wumb kun ka moʔmun nimba. Ei nge, Krai kin pii gii nimin ei, lo eʔe nge mon! Nimbiʔ erang wumb endi, eim lo ek ei endi ekii sipi erim kin, eʔe nge, Gos eim wu endi ei, wu kun ka moʔum, pa ninermba mon! ¹⁷Ba sinim Krai kin pii gii ninjpin kin ei nge, kapʔi Gos eim sinim kun ka kenmba ni, yi piimin. Nga ekii se, sinim wumb tɪlap eipi miʔ, oʔ kis erpin moʔmun. Kapʔi kunum ei, sinim yi nimin, Krai eim oʔ kis ei nge, kongun eʔim wu nimin min? Ei mon mendpiʔ! ¹⁸Pe na lo ek endi, ambiʔ piltan top si kindmbii ei, nga er ka sikir enj kin, wumb en enim yi piingii, ‘Wu ei, oʔ kis eʔim wu,’ ni piingii. ¹⁹Yi erang, lo ek ei na tang, na koʔup poru ninj lo ek ei, nga na kan ngunermba mon. Eʔe nge, na Gos kin konj ouni muʔmbii. Pe na Krai Jiisas kin ond peri eʔe, ouni kuls poru nim. ²⁰Pe akip na konj kunum kunum moʔ konj ei, na nge mon; ba Krai eim na noman tuk eʔe muʔang kin, na konj kunum kunum moʔ. Pe na ya mei eʔe and moʔ ei, pii gii peng and moʔ. Moʔup kin, Gos kingam kin pii gii nemb kin, Gos eim kingam ei, na kin kaimb sipi, eim nge noman konj ei, si kindpi kin, na paki tum. ²¹Na Gos nge noman ka ei, na wak tunand mon. Pe lo ek ei erpi kin, wumb Gos kin kun ka mulnjung kin, Jiisas koʔpu poru nirim ei, eim wii miʔ koʔpu poru nirim min? Ei mon!

Lo Ek Kin Pii Gii Oʔ Ei Ekii Siʔmin

3 ¹Enim Galeisiya wumb owuʔ owuʔ mendpiʔ moʔmun. Sin enim Jiisas Krai andan to poru ninjpin. Ei miʔ, eim ond peri eʔe kuʔum

ei, enim yi mił kenjing. Pe wumb nii endi enim neng kin, enim noman wulu pang mołmun? ²Na enim kin, epi endi kii simbi end. Enim Gos nge Gui Ka sinjing ei, er sinjing mił nenj? Enim lo ek ei, ekii sik ei nge, enim sinjing min? Nga enim Gos nge ek ka ei piik sik kin, pii gii nik ei nge Gos nge Gui Ka ei nge sinjing min? ³Pe enim wumb noman wulu pang mił mołmun min? Enim kumb se Gos nge Gui Ka ełe noman konj er sinjing; ba pe enim ngenj ok nge kin, wumb dinga tonu ok kin, er poru ningii enmin min? ⁴Pe ok oł owundu kanim kanim enim kin tonu orum ei, enim wii sinjing min? Ba na ni piind ei, enim oł ei, wii mił enerik mon. ⁵Nimbił erang, Gos eim nge Gui Ka ei, enim ngopu kin, nga enim kin jep oł endi andan topu erim ei, enim lo ełe nge kongun enmin min? Nga enim eim nge ek ka ei, pii gii ninjing min? ⁶Gos nge ek ka yi ninim,

“Eiparam Gos kin pii gii neng kin, Gos eim yi nim, ‘Eiparam nim pii gii ei je erang kin, nim wu kun mendpił mołun,’ ” pa nirim.

⁷Yi mił ku, enim piingii ei, Gos nge ek ka ełe pii gii ningii wumb ei, Eiparam kingam ambıtam noł mendpił mułngii. ⁸Kumb ok, Gos eim piirim wumb tiłap eipi endi, Gos eim nge ek ka ełe, ekii se pii gii ningii ni piirim. Gos wumb ei kin, wumb kun ka mołmun, yi nimba ni piirim. Yi mił peng, Gos Eiparam kin, eim ek ka ei, ok nipi ngurum. Nga Gos ek ka yi nirim,

“Eiparam, nim pii gii ełe, nim wumb tiłap eipi orung orung pei, Gos nge epi ka wii singii.”

⁹Pe yi mił, wumb nii endi pii gii ningii wumb ei, pii gii wu Eiparam kin ouni, Gos nge epi ka wii ei singii.

¹⁰Ba wumb pei en enim yi ni piinmin, lo ek ekii siłmin oł mendpił ei, epi pei to mani kindnim ni piinmin. Ba wumb yi nge, dup konu kis ełe ngenj kumbii singii. Keimi, Gos nge ek ka yi ninim,

“Wumb pei Gos nge ek ka pałim ek ei, pei ekii sinenjing kin, wumb ombu pei ei, dup konu kis ełe, ngenj kumbii singii.”

¹¹Gos nge ek ka yi ninim,

“Wu endi eim Gos kin pii gii nimba wu ei, Gos wu ei kin, wu kun ka mułun,”

pa nimba. Wu ei, eim noman konj kunum kunum sipi mułmba. Yi mił pałim ei, sinim piipin pol tumun. Wu endi eim lo ek ekii seng kin, Gos wu ei, wu kun ka, yi nimba, andłam endi sinałim mon. ¹²Lo ek ei, pii gii ende mił mon! Gos nge ek ka yi ninim,

“Wu endi eim lo ek ombu pei ekii sipi endim wu ei, eim noman konj sipi, kunum kunum mułmba.”

¹³Krais eim sinim lo ek ełe, ngenj kumbii sinim ełe, eim kin tonu wang sim. Sipi kin, sinim paki topu kin, Gos kin sipi orung sim. Keimi, Gos ek ka yi ninim,

“Wumb nii endi wu ei, ond peri ełe tonu pim kin, wu ei singambił sipi kin, ngenj kumbii dinga kis sipi kułmba.”

¹⁴Gos eim yi mił erang, Jiisas Kraiss eim kin, Eiparam nge epi ka wii ngołum ei, wumb tiłap eipi kin, tonu wang singii. Gos yi mił erang kin, sinim eim nge ek ka ei, pii gii nipin kin, Gos ok nirim mił, eim nge Gui Ka simin.

**Gos Eim Ek Dinga Nipi Pendrim Ek Ei, Gos
Nge Lo Ek To Mani Kindnerim Mon.**

¹⁵Engnan noł! Na sinim wumb elmin oł ei nge, piip kin nind. Pe wu endi eim kułmba peng kin, eim nge kingam noł ei, ni piipi kin, eim pipe połup sirim mił, eim epi ombu, mok topu yi erim. Erpi kin, pipe ei nge, wumb endi eim pipe pułum mił ei, to kis erik kin, eipi mił pulerngii mon. Nga ek nimba ek ei endi, paki tok kin, yi er ninerngii mon ku. ¹⁶Pe Gos eim yi nim, “Na ek ninj mił, keimi ekii se tonu omba.” Pe ek dinga ei, Gos eim ek nipi, Eiparam kingam kin ouni mendpił, nipi ngurum. Eim ek endi yi mił nipi kin, eim kingam noł nguneririm mon! Nga kangiił kin, pei nipi nineririm mon ku. Ba eim wu endeim kin mendpił nipi kin, eim ek dinga nipi yi nirim. “Nim nge kinganim mendpił ei,” eim embe Kraiss. ¹⁷Na nind ek pułe ei, yi mił pałim. Ok, Gos eim mon endi ei, oł dinga wii endi er pendrim. Nga ekii se, kung ngii 430 pei o purum. Pang kin, ekii se, lo ek ei tonu orum. Pe lo ek ei, ekii se tonu om ei, Gos eim nge ek dinga nipi pendrim ei, lo ek kapłi to mani kindnermba mon. ¹⁸Pe sinim lo ek ei, ekii siłmin oł ei, ekii sinjpin kin, lo ek ei, Gos eim sinim simin ni pendrim epi ei, kapłi Gos sinim kin epi ngumbii nirim epi ei, simin ni piimin. Nga sinim eim nge dinga ełe pendrim epi ei, sinanmin mon. Ba Gos eim ek dinga nirim mił ei, eim Eiparam kin mendpił nipi pendrim mił, epi ka wii ngum.

¹⁹Pe lo ek ei, nimbił oł erang pałim? Ei yi mił, Gos eim yi ni piirim lo ek ełe erang kin, oł kis ei, peni ełe tor omba, ni piirim. Piipi kin, lo ek ekii se kindang orum. Nga lo ek ei pepi mułang kunum ełe, kangi ei mei ełe omba. Ok, Gos eim ek dinga ni pendrim mił tonu orum. Ok Gos eim enjel ni, wu endi tuk mołum wu ei ni, ni nguk. ²⁰Wu tuk mołum wu ei, eim wu endeim mendpił, kongun pinermba mon. Ba Gos endeim mendpił mołum.

Lo Ek Ei, Sinim Erinjpin Ekii Mił Ei, Sinim Kraiss Mołum Konu Simba

²¹Pe yi mił, Gos eim ok ek dinga nipi pendrim ei, lo ek opu orung enim min? Ei mon! Pe lo ek ełe, sinim noman konj simin nemin, ngułang kin, Gos kin oł kun ka enmin oł ei, lo ek pałim mił yi ekii si ngułamin; ba ei kapłi enenełang! ²²Ba pe Gos nge ek ka yi ninim, “Oł kis pei ombu, wumb kung gui mił poł tuk sipi mundum. Eim yi mił erang kin, sinim wumb Jiisas Kraiss kin pii gii nipin mulnjpun kin, Gos eim nge pii gii wumb ngumbii nipi, ek dinga ni pendrim epi ei, sinim simin.

²³Ok sinim pii gii ek ei, pii kun enenjpin kunum ei, lo ek eŕe ambiŕ gii ni moŕ punjpin. Moŕ pamin kin, pii gii nimin ek ei, sinim kin peni eŕe tororum. ²⁴Yi miŕ erang, lo ek sinim erinjpin ekii miŕ erang kin, lo ei sinim sipipi kin, Jiisas Kraiss kin tu wunum. Tu wang kin, sinim Gos eim nge ek ka ei, pii gii nemin kin, Gos eim sinim wumb kun ka miŕ nimba. ²⁵Pe pii gii ek ei, sinim kin opu poru neng kin, pe sinim erinjpin ekii miŕ, lo ek eŕe, nga mandring muleŕamin mon!

Enim Pii Gii Ninmin Ei, Gos Kingam Noŕ Mendpiŕ Moŕmun

²⁶Enim pei Kraiss Jiisas kin pii gii ninmin eŕe nge, enim Gos nge kingam noŕ mendpiŕ moŕmun. ²⁷Enim wumb Kraiss kin noŕ pik wumb ei, enim pei Kraiss kin dambiltik ende puk kin, enim Kraiss nge oŕ kun ka erik moŕmun. ²⁸Yi erang kin, Jura wumb endi mon; nga Griik wumb endi mon; nga kongun wii eŕmin wumb endi mon; nga wumb endi eim noman eŕe epi eŕim wu endi mon; nga wu endi mon; nga amb endi mon. Ba akip enim Kraiss kin dambiltik ende puk kin, wumb ende pupun moŕmun. ²⁹Pe enim Kraiss nge wumb mulnjung kin, pe enim Eiparam nge kingam ambiŕam noŕ muŕngii ku. Pe nga, enim moŕmun wumb ei, Gos ok Eiparam kin ngumbii ni dinga nirim miŕ epi ei, enim pe akip singii.

Gos Nge Kingam Noŕ Moŕmun

4 ¹Na nge ek ei yi miŕ, Arim nge epi kanim kanim, eim kingam eim pei, sipi poru nimba. Pe kingam ei, eim Arim nge epi pei tep erpi moŕmun. Ba eim kangii gaŕ miŕ multum kunum ei, eim nge kongun wii wu, ende miŕ multum. ²Ba wu num moŕpu, tonu kindiŕim wu ni, wumb tep erik moŕmun wumb ei kin, ek nipe ek niŕmin ei, kangi ekii sipi, yi er moŕpu, pang pang kin, arim nipi pendrim kunum eŕe, poru nimba. ³Pe sinim yi ku, sinim kangii miŕ muŕpun kunum ei, sinim ya mei mani eŕe epi ei, pei sinim kan miŕ ngurum. ⁴Ba kunum ei kapŕi erang kin, kapŕi Gos eim nge kingam kindang opu kin, amb Mariya eim mengim. Nga eim lo ek eŕe ekii sipi, er muŕmun. ⁵Nimbiŕ erang, eim opu, sinim lo ek eŕe mandring mulnjpun wumb ei, sipi orung simba nge om. Yi miŕ erang kin, Gos sinim sipi kin, sinim eim nge kingam ambiŕam noŕ miŕ muŕmun.

⁶Pe enim Gos nge kingam ambiŕam noŕ moŕmun. Yi peng kin, Gos eim kingam nge, noman Gui ei kindang opu kin, sinim noman tuk eŕe opu kin, dinga wii tonum. Wii topu, “Wusa, Wusa,” yi nim. ⁷Yi erang kin, nim kongun wu wii miŕ, mulaŕin mon. Nim Gos nge kingam. Pe Gos nim sim kin, nim eim kingam miŕ mulnjii. Muŕun kin, pe nim Gos eim epi ombu sinjii ku.

Pol Galeisiya Wumb Ei Kin Eim Noman Embin To Piim

⁸Ba ok, enim Gos moŕmun ni piinenjing mon. Piinarik kin, ya mani mei eŕe epi ni, gui kengii ni, epi ombu ni, ei Gos kend miŕ kan ngang

kin endnjing. ⁹Ba pe enim Gos ei piinmin. Na enim kanip nind, Gos eim enim kanpi poru ninim. Pe enim nimbił erang, enim nga Gos kin buł ngok, ak tok, orung puk kin, mei ełe gui kis ei, nga ekii sik, nga kongun owundu wii mił ei, nga sik, erngii punmun min? ¹⁰Kunum owundu endi, enim kaniłmin kunum ei min, oi konj er tołum kunum ei min, kuni owundu tonu wang nołmun kunum ei min, kung ngii konj tonu ołum kunum ei min, enim epi kanim kanim kaniłmin. ¹¹Na enim piip kin, mund mong end. Mon pim kin, na enim kin kongun dinga enj ei, wii mił ba, ni piip moł.

¹²Engnan noł! Na enim kin piip ke nip, enim ok na moł mił, yi mułngii. Na enim mołmun mił, na op poru nip moł. Enim na kin pund mong endi enenjing mon. ¹³Enim piinmin; ok na nam ngenj ełe ening pirim. Yi erang kin, kumna na op enim kin, Gos nge ek ka ei nip, enim ngur ei, na kumna or. ¹⁴Yi peng kin, na nge ngenj ełe ening ei, enim kin oł embin mił tonu orum, ba enim na kin buł ngunenjing mon. Nga enim na kin ten kulenjing mon ku. Ba enim na sik, ngii konu sipnjing ei, enim Gos nge enjel endi mił yi sipnjing. Nga enim Krai Jisas mił, yi na sinjing. ¹⁵Pe enim noman ka ka ni, jili orung pałim? Na enim ełmin oł ei nge, keimi kanip nind. Pe kunum ełe, enim kaplı erim kin, enim nge ningił akik tor singii. Sik kin, na ngungii; ba enim oł ei, kaplı enerngii. ¹⁶Nimbił erang na ek keimi nip enim ngunj ełe nge, na enim kin, opu orung erip enim ngunj min?

¹⁷Wumb kombur enim, oł yi, yi erei, ningii ei, am ek ka wii ningii; ba enim Krai nge wumb si tor simin ni piik, yi ningii ei, enim wumb en enim, embe ambił tonu kindngii, ni piik, niłmin ku. Ba ei oł kun ka mon. Ei oł kis. ¹⁸Pe sin sinim ek ka ninjpin kin, ei ka! Kunum kunum sinim yi mił ermin, ei kaplı. Pe sinim ende mulenjpin kin, oł kun ka ei, enim si kindnerngii mon. ¹⁹Enim na nge kingam noł mołmun! Na ngenj kumbii nga sind ei, amb endi kangił mengmba peng sinim mił, na sind ei, sip pamb kin, Krai enim noman tuk ełe, opu mułang kin, poru nimba. ²⁰Na enim kin noman enim ei, pe na enim kin kunum ełe, mułmbii end. Na ek endi eipi mił nip enim ngumbii end. Na enim enmin oł ei, na noman embin to piind.

Eikar Kin Sera Teł Ek Ekin

²¹Enim lo ek ełe, ekii simin ni piinjing kin, pe enim na nengin piimbii. Pe enim lo ek piinenjing min? ²²Gos nge ek ka yi mił ninim. Eiparam eim kingam tał mulnjunguł. Amb kongun wii mił ełim amb Eikar ei, kangi endi mengim; nga amb wii kongun enałim amb Sera ei, kangi endi mengim ku. ²³Amb kongun wii mił ełim amb Eikar ei, kingam mengim ei, wu amb tep tołmun oł ei, kangi ei mengim. Ba amb kongun wii enałim amb Sera kingam ei, Gos nge ek dinga nipi pendrim mił, Gos

eim paki tang kin, Sera kangi mengim. ²⁴Pe ek ekin ei, puŕe yi paŕim. Amb taŕ oŕ erkiŕ ei, Gos kin oŕ dinga wii ni pendrim miŕ, ende er pendkiŕ. Amb endi Eikar ei, yi miŕ andan topu kin, komung Sainiyai eŕe, lo ek dinga nipi, Gos ngurum. Amb ei nge kingam noŕ tonu ok ei, wumb kin kongun wii miŕ erngii pirim. Am Eikar oŕ yi miŕ andan turum. ²⁵Sainiyai ei komung endi, Arepiya mei konu owundu eŕe moŕum, niŕmin. Pe amb Eikar ei, Jerusalem lo konu ek eŕe miŕ moŕum. Jerusalem konu eŕe amb ei, eim kongun wii eŕim nge, kingam noŕ kin ouni miŕ moŕmun. ²⁶⁻²⁷Ba Jerusalem konu eŕe, endi tonu epin konu eŕe salim ei amb Sera ei sinim nge menjpin ei, eim wii moŕum miŕ; sinim yi miŕ moŕmun. Gos nge ek ka yi nipi, Jura wumb kin tiŕap eipi wumb kin, nipi ngonum.

“Nim amb nim kirim kep seng kangiŕ mingnaŕin ei, nim kapŕi pe ka piinjii. Nim amb kangiŕ mengnjii miŕ piikin kin, ngenj kumbii sinaŕin ei, nim gupu aki tokun kin, wii dinga tokun, ka piinjii. Nga amb endi wenjing molaŕim amb ei, eim kingam noŕ pei moŕmun. Ba amb wenjing moŕum amb ei, kangiŕ mengnim ei, pei molaŕmin mon.”

²⁸Na nge engnan noŕ! Enim wu Aisak miŕ yi moŕmun. Ei nge Gos eim ek dinga nipi pendrim miŕ eŕe, akip enim Gos nge kingam noŕ moŕmun. ²⁹Ba pe kangi endeim mam mengim ei, wu amb menginmin oŕ ei miŕ mengim. Ei ok kangi endi kin, oŕ embin tui ngurum kangi ei, eim mam Gos nge Gui Ka eŕe mengrim. Pe oŕ yi miŕ ku paŕim. Pii gii ninenjing wumb ei, Gos Gui Ka noman tuk eŕe moŕum wumb ei kin, oŕ embin tui ngoŕmun. ³⁰Ba Gos nge ek ka nipe ek ninim? Ek ka ei yi ninim,

“Amb kongun wii eŕim amb ei kin, kingam taŕ to eipi kindangin, pangiŕ. Nimbiŕ erang kongun wii eŕim amb eim kingam ei, amb endi eim wii miŕ moŕpu kin, mengrim kingam ei, eim nge arim epi pei ei, kumb se kangi ei, sinermba, mon,” Gos nge ek ka yi ninim.

³¹Yi miŕ ku, angnan noŕ, sinim amb kongun wii eŕim amb Eikar ei, eim nge kingam noŕ mon. Ba sinim amb kongun wii enarpi moŕum amb Sera ei, eim nge kingam noŕ moŕmun.

Sinim Wii Miŕ Er Muŕmun Ei, Am Kun Miŕ Muŕmun

5 ¹Krais eim sinim kan ngii miŕ eŕe si tor sim. Seng kin, sinim wii kun ka er muŕmun. Sinim am dinga wii angpin er muŕmun. Sinim wumb nga kan ngii miŕ epi, si tuk simin ni enermin mon; ba angk dinga er muŕmun. ²Piinmin, na Pol na enim kin ek nip ngond. Pe enim ngenj ei kan wiik tangin kin, kopisnjing eŕe nge, Gos enim sipi orung simba, ni piingii ei, Krais nge kongun ei, enim kin endeim endeim ni, paki tunermba mon! ³Enim kan wiik tangin kin, enim nge ngenj kopisnjing kin, na ek ei nip peni eŕe tor kindmbii end. Pe enim oŕ ei enjing kin, kapŕi enim lo ek am pei ei kin, ekii singii. ⁴Pe enim lo ek, ekii simin eŕe nge,

Gos wumb kun ka nimba ni piinjing kin, kapli enim Krai si kindik poru ninmin. Pe lo ek efe, Gos enim wumb kun ka mołmun ninermba mon! Nga enim Gos nge noman ka ngołum ei, si kindinmin ku. ⁵Gos nge Gui Ka dinga efe nge, sinim Gos kin pii gii ninmin. Nipin kin, Gos sinim kin wumb kun ka mołmun, nimba ei nge, sinim kui er mołmun. ⁶Pe wu endi eim Krai Jiisas kin dambiltipi ende pu mułum kin, kapli ngenj kopsik enmin oł ei, oł wii mił pimba. Nga wu endi ngenj kopsipi oł yi enermba ei, kapli oł ei, wii mił ku pimba. Ba pii gii ei yi erang kin, wumb eipi kin noman ngungii ełmin oł ei, oł mendpił pałim.

⁷Ok enim oł kun ka er andiłmin. Pe nga wumb nii endi, enim ek keimi mendpił ei, ekii singii nipi kin, andłam ondu ngonum? ⁸Gos eim enim to tonu kindpi mundum ei; ba enim noman to piik kin, ekii sinmin ek ei nge mon. ⁹Bres ołum epi yiis ei aninga endi kindiłmin ei, bres pei owupu owundu ełim. ¹⁰Na Jiisas Owundu kin pii gii nind ei, enim na noman efe ekii singii. Sik kin, enim noman endi eipi ekii sinerngii mon! Wu endi enim noman embin to ngopu kindnim ei, eim embe na piinand. Wu ei, eim mong kis enim efe, eim ekii se, kumbii kis simba.

¹¹Na angnan no! Nimbil erang na ngenj kopisngii oł ei nge, na ni tor kindnand ei nge, enim na kin oł embin tui ngonmun. Pe na ek oł efe nge ninenj mon; ba Jiisas ond peri efe kułum ek ni tor kindind ei nge, wumb pii gii ninenjing wumb ei, noman to kis piik erngii. ¹²Na noman efe, wumb ombu enim noman to kis erik kin, enim ngenj kopismin oł enmin wumb ei, en enim nge ngenj orung pei endi kopsik kin, si kindngii ei kapli.

¹³Na angnan no! Gos enim to tonu kindpi sim ei, enim Gos eim nge kingam noł molk kin, enim kan ngii mił, nga mulerngii mon! Enim wii mił mułngii. Ba mon peng kin, enim nge noman yi mił piingii. Sin sinim ka mołmun ni piyangin kin, noman ok nge tonu omba. Enim noman yi nge, ni piinerngii mon. Ba enim engnjing noł kin, noman ka ngungii. Ngok kin, wumb ei kin kongun wu mił, ka erik mułngii. ¹⁴Lo ek pei ei, ya tuk lo ek endeim mendpił efe pałim. Lo ek yi ninim, “Enim mułngii konu efe mandi mułngii wumb ei, noman ka ngok, paki tungii. Ei ni ninim noman ka piilin mił, yi mił paki tołun enjii.” Pe enim mułngii konu efe mandi mołmun wumb ei kin, noman ngok, paki ka tunjung kin, kapli enim lo ek pei ekii sinmin. ¹⁵Ba en enim kung simbii wumb nołum mił, wumb endi kongk nunjung kin, enim ek kis nik kin, en enim op tuk erik ei, kan kun erik mułngii. Kom se piyei! Mon pim kin, enim pei to kis erik kin, am puk, poru ningii.

Gos Gui Ka Nge Oł Ei Nin Noman Ngenj Ok Nge Oł Ei Nge

¹⁶Ba na ek ei yi mił pałim. Enim Gos Gui Ka nge, oł yi mił erik endnjing kin, kapli enim noman ngenj efe ok nge ei, ekii sinerngii mon!

17Yi mił ku, noman ngenj ok nge ei, Gui Ka oł ei to mani kindmbii nip enim. Nga Gui Ka ei, eim wumb ngenj noman ok nge ei, to mani kindmbii ni piipi enim ku. Pe tał eł ełip, opu orung ouni ełmbił. Yi mił erang, sinim epi endi ermin ni piimin ei, kapłi enermin mon. 18Pe sinim Gos nge Gui Ka oł ei ekii sinjpin kin, kapłi sinim nga lo ek ełe, mandring mulermin mon.

19-21 Enim noman ngenj ok nge oł ei, pei kanik poru ninmin. Ei yi mił, wu amb ningił owuł owuł kanik ełmin oł ei ni, oł kis ełmin ei ni, noman tuk penj mołum oł ei ni, wu amb noman ełe oł kis ni piik mił, sikir noman ełe tonu wang ełmin. Nga gos kend kin ekii sik ełmin oł ni, nga kum keming ełmin oł ei ni, opu orung ełmin oł ei ni nga ek mił ełmin oł ei ni, wu endi kin epi bun bun sik ełmin oł ei ni, nga noman tuk kis piik ełmin oł ei ni, en enim noman ełe mendpił ekii siłmin oł ei ni, mok tok tiłap tał eipi eipi puk ek mił ełmin oł ei ni, siłap ende poł sik, eipi punmun oł ei ni; nga wumb kin noman kis piik ełmin oł ei ni, nga noł nok, wulu puk ełmin oł ei ni, noł nok, non kis erik, golang kis nik, oł ei ni; oł kis kanim kanim yi mił ełmin. Kumb ok na enim kanip ek dinga nir mił, pe yi ku, na nga enim kanip ek dinga nind ei, am wumb pei, konu orung orung pei, oł yi minj erik punmun wumb ei, Gos sinim tep er mołum konu ełe wumb ombu nge, tuk punerngii mon mendpił!

22Ba Gos nge Gui Ka ei yi erang kin, mong to er peni ełe ei, yi mił kindiłim wumb eipi kin noman ngok; nga noman ka piik; nga noman emin peng; nga wumb en enim tumun ni piik erngii ei, kan wiik tok; nga wumb eipi kin oł ka erik ngungii; nga wumb eipi paki tok; nga kunum kunum oł kun ka minj er endngii! 23Nga wumb eipi noman kun ełe oł takił takił erik; nga en enim noman ngenj ełe ok nge ei to mani kindik; oł ombu nge lo ek endi, yi enerei mon; nipi pendim pinałim mon. 24Wumb Kraisk kin pii gii niłmin wumb ei, wumb eipi epi kan bun bun sinmin epi ei nin, ningił ełe oł kis ermin ni piik kin, kan ka piinmin oł ei nge nin, noman ngenj ok nge ei sipik kin, ond peri ełe nil to poru ninjing. 25Gos nge Gui Ka ei, sinim kin noman konj ka ngum kin, kapłi nga sinim yi ku, Gos nge Gui Ka ełe nge, oł kun ka ei, ekii sipin er mułmun ku. 26Sinim nge embe ei, wii mił ambił tonu kindnermin mon! Nga enginjpin noł noman tuk ełe, er kis erpin ngunermin mon. Nga wumb eipi epi nge ei, sinim ni piipin kin, yi mił piinermin mon ku.

Sinim Enginjpin Noł Paki Topun Oł Embin Tui Ko Wumun

6 1Angnan noł! Enim kinangin; wu endi mon sim kin, enim Gui Ka mułum wu endi, enim wu ei kin, ek ei noman emin ngok kin, taki taki nik, paki tok erngii ei, Gos kin mong sim. Enim pei endeim endeim ni, kan kun erik mułngii! Mon pim kin, Seisen enim mong, ‘Yi sei, yi sei!’ nipi ermba ku. 2Engnjing noł, enim ngenj ełe embin endi pim kin, kapłi

enim paki ka tungii. Oł yi nge erngii ei, enim Krai nge lo ek ełe, piik kin, ekii sik poru ningii. ³Pe wu endi eim yi piimba, 'Na embe pałim,' ni piimba wu ei, eim embe pinermba mon! Wu ei, eim noman tuk ełe, ek kend topu ngonum. ⁴Wumb pei en enim kongun enmin mił ei, mok tok, erngii kongun ei; ka min kis? Wu endi eim oł yi mił erim kin, eim oł ełe nge, ka piimba. Mon pim kin, wumb eipi erngii oł ei nin, eim enim oł ei sipi, ende kindpi kin, mok topu ermba. ⁵Wumb endeim endeim ni, en enim oł embin tui ei, en enim pei ko wungii.

⁶Wu endi eim Gos nge ek ka ei, emb to sirim kin, eim nge epi ka wii pei mok topu kin, ek emb to ngurum wu ei ngumba.

⁷⁻⁸Mon pim kin, en enim noman tuk ełe ei, ek kend tok erngii ei, wumb endi, Gos kin ek kend topu ngumba mił, pinałim mon. Pe wu endi eim kuni emb aka pin telmba mił kuni ei, nga tonu op kin, mong tang simba. Nga kuni eipi endi mon. Pe wu endi eim noman ngenj ok nge ei, kuni mong kis mił telim kin, wu ei eim kuni mong kis tengmba. Nga wu ei, eim dup konu kis ełe, kumbii kis simba. Ba wu endi eim Gos Gui Ka ełe kuni mong ka mił telim kin, wu ei Gos nge Gui Ka erang kin, wu ei eim kuni mong ka mił, noman konj sipi kin, kunum kunum konj ka mułmba. ⁹Yi peng piipin kin, sinim oł kun ka ei, ten kułpun oł yi enermin mon. Pe sinim oł kun ka ermin ei, ten kularpin yi mił enjpin kin, kunum ka simba kunum ei, sinim kuni mong keimi mił simin. ¹⁰Yi mił ku, pe sinim kunum endi, andłam endi kan sinjpin kin, pe sinim wumb pei kin, oł kun ka minj ermin. Ba sinim noman ełe kun ka peng kin, enginjpin noł Jiisas Owundu kin pii gii nik, mołmun wumb ei kin mendpił, oł kun ka mendpił ermin.

Pol Eim Krai Nge Ond Peri Ei Ko Wupu Ka Piim

¹¹Enim keningii! Nam angiił ek mon ei, na owundu połup kin, enim ngond. ¹²Wumb kombur dinga puk kin, enim ngenj ełe kopisngii enmin. Nimbił erang oł yi mił enmin? Ei en enim, wumb eipi nge kumb ełe, sin sinim embe tonu ba, ni piik enjing. En enim yi mił piinjing. Mon pim kin, wumb kombur sinim Jiisas Krai nge ond peri ełe kułum ei, pii gii ninmin ei nge, sinim oł embin tui ngonum nik enmin. ¹³Yi peng kin, Jura wumb ngenj kopsik ełmin oł ei, en enim lo ek kun ka ekii sinałmin mon. Ba wumb en enim yi ni piinmin ei, enim ngenj ei, kopispin ei nge piik kin, wumb en enim ngenj ełe kanik kin, sin sinim embe tonu ba, ni yi mił piinmin. ¹⁴Ba na nam epi eipi endi, embe ambił tonu kindnermbii mon! Ba na nam Jiisas Krai sinim Owundu nge embe ei mendpił, ambił tonu kindmbii. Eim ond peri ełe kułum ei nge, na noman ka piip ngond. Krai eim nge ond peri ełe ei, na ningiił mei ełe oł pei, kołpu poru nim. Pe na nam mei wumb ningiił ełe, kułii wumb mił moł. ¹⁵Yi peng kin, ngenj kopsik ełmin oł ei, oł wii mił pałim. Nga wumb kombur ngenj

kopisnałmin oł ei, oł wii mił ku. Ba Gos sinim erang kin, sinim wumb konj mił mołmun wumb ei, oł am keimi mendpił! ¹⁶Wumb pei en enim na ek ninj mił oł ei, noman ełe ambił gii nik, ekii sinjing kin, wumb ei noman tuk ełe, Gos noman ka nin, noman emin seng kin, nga Esrel Gos nge wumb ei kin ouni mułngii.

¹⁷Pe nga ekii se, wumb endi na kin, noman embin nga endi ngunerngii mon. Nimbił erang wumb Jiisas tuk ngenj kus ei, na nge ngenj ełe pałim.

¹⁸Angnan noł! Sinim nge Owundu Jiisas Kraiss nge noman ka ei, enim nge noman gui ełe kin, kunum kunum mułmba.